

انقلاب ۱۴ فوریه بحرین از منظر قرآن کریم، اصلاحات یا انقلاب

علیرضا بیگی

کارشناسی ارشد معارف اسلامی و علوم سیاسی دانشگاه امام صادق (ع) 3lloush2025@gmail.com

چکیده

انقلاب ۱۴ فوریه بحرین در سال ۲۰۱۱ با مطالبه اصلاح طلبی از نظام آغاز گردید و پس از خلف وعده های مکرر نظام و سرکوب شدید تجمعات مردمی از سوی نیروهای امنیتی آل خلیفه، به سوی گزینه انقلاب تغییر جهت داد. برخی از گروه ها و جمعیت های سیاسی همچون باوجود عدم پاسخگویی آل خلیفه به خواسته های مردمی و سرکوب تظاهرات توسط نیروهای نظامی، همچنان گزینه اصلاحات نظام را مناسب ترین گزینه می دانستند. این در حالی بود که برخی از گروه های و جریان های سیاسی تازه تحت ائتلافی با عنوان ائتلاف شباب ۱۴ فبرایر، گزینه انقلاب برای سرنگونی نظام را شایسته ترین گزینه برای تغییر وضع موجود می دانستند. هر دو جریان اصلاح طلب و انقلابی با استناد به شرع مقدس، گزینه مطلوب خود را مناسب ترین رهیافت برای تحقق اهداف مردم می دانستند. در این پژوهش تلاش داریم تا با روش تحلیلی داده بنیاد^۱ و استفاده از منابع کتابخانه ای، دو رهیافت اصلاحات و انقلاب برای تغییر نظام را از منظر دینی مورد بررسی قرار دهیم و گزینه مطلوب از منظر شرع مقدس را مشخص سازیم، لذا سؤال پژوهش به صورت مشخص بدین شرح است که شرع مقدس کدام یک از گزینه های اصلاحات یا انقلاب را برای وضعیت جنبش ۱۴ فوریه بحرین مطلوب می داند. در این واریسی تلاش شده است تا با چشم پوشی از توانمندی یا ناتوانی فعلی مردم بحرین در مقابله با نظام، صرفاً با استفاده از آیات قرآن و همچنین بررسی کارنامه گذشته و معاصر آل خلیفه، گزینه مناسب در مقابله با نظام را تبیین سازیم، لذا پژوهش پیش رو به صورت تکلیف محور به موضوع می پردازد و نه نتیجه محور.

واژگان کلیدی:

بحرین، آل خلیفه، ۱۴ فوریه، انقلاب، اصلاحات

مقدمه

اختلاف نظر گفتمان های سیاسی شیعی و سنی بحرین پیرامون گزینه های اصلاحات یا انقلاب موجب فرسایشی شدن فرجام مطالبات مردمی این کشور گردیده است. عده ای بر این باور هستند که در کشمکش میان اکثریت مطالبه گر مردم بحرین، دست برتر از آن خاندان آل خلیفه بحرین بوده است که توانسته تا به امروز همچنان با قدرت بر بحرین حکومت کرده و توجهی به مطالبات مردمی نداشته باشد. عده ای دیگر بر این باور هستند که در این تحولات دست برتر از آن مردم مطالبه گر بوده که توانسته اند تا به امروز در عرصه میدانی بحرین حضور داشته باشند و فریاد مطالبه خواهی خود را به گوش جهانیان برسانند؛ هرچند که بسیار ضعیف تر و محدودتر از گذشته شده اند. صرف نظر از اینکه در کشمکش میان مردم و نظام بحرین کدام یک دست برتر را داشته اند، همه معارضین و مخالفین جنبش های بحرین، چه آنان که طرفدار نظام بحرین هستند و چه آنان که خواهان پیروزی مردم علیه نظام هستند، از فرسایشی شدن نتیجه نهایی تحولات این کشور ملول گشته و خواهان موشکافی علل طولانی شدن این جنبش ها هستند. یکی از دلایل به طول انجامیدن نتیجه بخشی تحولات بحرین، اختلاف نظر گفتمان های سیاسی این کشور پیرامون اتخاذ رویکردی یکسان در قبال نظام است. برخی از این گفتمان ها خواهان انجام انقلاب هستند و این گزینه هزینه بر را تنها راه باقیمانده می دانند و عده ای دیگر راه حل مناسب را اصلاحات خواهی می دانند. در این پژوهش تلاش شده است تا پس از تبیین موجزی از تفاوت های سیاسی انقلاب و اصلاحات، به واریسی دینی این دو رهیافت بپردازیم و در نهایت بدون توجه به شرایط موجود در بحرین و پیامدهای اتخاذ هر یک از این دو رهیافت، به صورت تکلیف محورانه گزینه مطلوب را مشخص سازیم.

چارچوب مفهومی